

Doby Géza Károly (Bécs, 1877. december 30. – Budapest, 1968. április 6.) **magyar agrokémikus, növény-biokémikus, növényfiziológus, egyetemi tanár**, a mezőgazdasági tudományok doktora, a Magyar Tudományos Akadémia rendes tagja.

A magyarországi **növényi biokémia és enzimológia** iskolateremtő alakja, az **agrokémia** tudományágának első tanszékvezető egyetemi tanára (1923–1948).

Életpályája:

- 1899-ben elvégezte a Budapesti Tudományegyetemet **gyógyszerészmesteri** oklevéllel, majd 1900-tól 1904-ig az egyetem vegytani intézetében volt Lengyel Béla tanársegédje. Egyidejűleg 1902-ben **vegytanból bölcsészdoktori** oklevelet szerzett a budapesti egyetemen.
- 1904–1905-ben a *kassai Szeszkísérleti Állomáson*, 1905–1906-ban a *magyaróvári Növénytermelési Kísérleti Állomáson* dolgozott segédvegyésként. 1906-tól 1913-ig a *magyaróvári Magyar Királyi Növényélet- és Kórtani Állomást*, 1913-tól 1918-ig *ugyanott a Mezőgazdasági Vegykísérleti Állomást* vezette.
- Időközben 1908–1909-ben a *berlini* egyetemen Hermann Emil Fischer, illetve a *párizsi* gyógyszerészeti főiskolán Émile Bourquelot *kémiai intézeteiben folytatott kutatásokat*.
- 1913-ban a *növényi biokémia magántanárává habilitált* a Budapesti Tudományegyetemen.
- 1918-tól 1922-ig a budapesti *Országos Kémiai Intézet és Központi Vegykísérleti Állomás* osztályvezetője, majd *igazgatója* volt.
- 1922-ben kinevezték a *Debreceni Tisza István Tudományegyetemre az orvosi kémia nyilvános rendes tanárává*.
- 1923-ban a budapesti *Pázmány Péter Tudományegyetem közgazdaság-tudományi karán kapott katedrát*.
- 1934-ig az *agrokémia első nyilvános rendes tanára*, egyúttal az egyetemi agrokémiai intézet igazgatója volt, de áruismereti kémiai előadásokat is tartott.
- 1925-ben cseretanárként egy évet kutatással töltött az amerikai Michigani Állami Egyetem növényélettani intézetében.
- 1928–1929-ben a *dékáni feladatokat látta el a budapesti egyetem közgazdaság-tudományi karán*, amely 1934-ben a Királyi József Nádor Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem szervezeti egysége lett, ahol folytatta egyetemi oktatói pályáját mint a *mezőgazdasági kémia nyilvános rendes tanára*.
- 1935-től 1937-ig a *felsőház tagja* volt.
- 1943–1944-ben a *műegyetem rektori tisztét* töltötte be.
- Az 1945-ben önállósodott *Magyar Agrártudományi Egyetem megszervezésére* kérték fel: 1945-től 1948-ig *mint a mezőgazdasági kémia nyilvános rendes tanára*, de növénykórtani és növényvédelmi előadásokat is tartott. 1945-től 1947-ig az *egyetem első rektoraként*

irányította a tanintézetet. 1949-es nyugdíjba vonulását követően *tanácsadóként segítette az MTA Talajtani és Agrokémiai Kutatóintézetében folyó tudományos munkát.*

Tudományos munkássága:

Fő szakterülete a növényi biokémia és enzimológia volt, mely magában foglalta az *elméleti, kísérletes* alap kutatásokat, és a tudományos vizsgálati eredmények *gyakorlati, agrokémiai alkalmazását* egyaránt.

- *Behatóan vizsgálta a növényi betegségek biokémiai vonatkozásait, a gombák és magasabb rendű növények tápanyagfelvétele és enzimaktivitása közötti összefüggéseket, a fehérjék és egyéb enzimrendszerek hatását a növény élettani folyamataira.*
- *Tanulmányozta a növényi szervezetekben megtalálható sók és ionjaik, főleg a káliumion hatását a növényi enzimekre és életfolyamatokra.*
- *Szintén jelentősek az egyes növények (rozsa, szójabab stb.) nitrogénforgalmára irányuló kutatásai.*
- *Biokémiai vizsgálatainak eredményeként leírta a vírusbeteg burgonya szervezetében lezajló enzimes folyamatokat, s kimutatta, hogy a levélsodródás a növény anyagcserezavarára vezethető vissza (1912).*
- *Tanulmányozta a különféle cukorrépa-betegségek, a gabonarozsda és a gabonaüszög biokémiai alapjait, s kidolgozta a betegségek elleni agrokémiai védekezés módszerét.*
- *A növényi nitrogénforgalomra vonatkozó kutatásaival a műtrágyázás agrokémiai hátterének megszilárdításához járult hozzá.*
- ***Oktatói életműve szintén jelentős.*** *Az agrokémia első magyarországi egyetemi tanáráként intézetében olyan tudósokat nevelt ki vagy indított el agrokémikus vagy talajtanász pályájukon, mint Csiky János, Eperjessy György, Kuthy Sándor és Vályi Ferenc.*
- *Tudományos közleményei hazai és külföldi szakfolyóiratokban jelentek meg. Pályája tudományos eredményeit közel hétszáz oldalas, angolul is megjelent Növényi biokémia című monografikus munkájában (1959) foglalta össze.*
- *Szerkesztőbizottsági tagja volt az Agrokémia és Talajtan című szakfolyóiratnak.*
- *1934-ben a Magyar Tudományos Akadémia levelező, 1946-ban rendes tagjává választották, tagja volt az MTA talajtani és trágyázási bizottságának. Az Akadémia 1949. évi átszervezésekor tanácskozó taggá minősítették, s rendes tagságát csak 1989-ben posztumusz állították vissza.*
- *1919-ben a Szent István Akadémia rendes tagjai sorába fogadták, emellett tagja volt az Amerikai Növényfiziológiai Társaságnak is.*

Főbb díjai, elismerései:

- *Munka Érdemrend arany fokozata (1962)*

Főbb publikációi, művei:

- A burgonya levélsorvadása. Magyaróvár: M. Kir. Növényélet- és Kórtani Állomás. 1913. (Kern Hermann-nal és Beke Lászlóval)
- A növényi enzimekről. Budapest: Hornyánszky. 1913.
- Agrochemiai gyakorlatok laboratóriumi könyve. Budapest: Légrády. 1928.
- Enzymeek és enzyemes gyógyszererek. Pápa: Magyar Gyógyszerész-tudományi Társaság. 1937.
- Mezőgazdasági-chemiai gyakorlatok laboratóriumi könyve. Budapest: Rényi. 1941.
- Növényi biokémia. Budapest: Akadémiai. 1959.
- Plant biochemistry. Budapest: Akadémiai; London: Wiley. 1965.